

Zeer Geachte Heer Snouck,

Ik kom Uwen gewaardeerden raad, en (zoo daarvan sprake mag zijn) Uwen gewenschten steun, inroepen voor eenen uitmunten, den leerling van Uwen betreuzden vriend: Welken, Dr. S. R. Steenmetz, onlangs hier gepromoveerd op eene dissertatie in het Duitsch: ethnologesche studiën, over de eerste aanvangen van het strafrecht der "natuurvolkeren". Welken, had veel met dezen vuzigen discipel op, en Edward B. Tylor, dien ik de vrijheid nam, na Welken's dooep over de waarde der dissertatie te raadplegen, leet er zech hoogst gunst over uit. Hy noemde haar het beste stuk, dat, by zijn weten, de ethnologesche literatuur over dit gewerchteg onderwerp beris. Nu zou het Steenmetz' vuzogste wensch zijn, en het rak zynner keuse ongescooid wou

te studeeren. Daar het echter hem en zyne vrouw beelden aan middelen ontbreekt, kan daaraan geen sprake wezen, tenzij hy, door de opdracht van een ethnographisch onderzoek daartoe worde en staat gesteld. Colleges van des deth wil in dien geest een goed woord van hem doen bij den Gouverneur-Generaal. Anderen zullen zyne voorpraak zijn bij een paar juffers van het N. I. insteluit. Ellogen wy wellicht ook van U eenige hulp verwachten? Het zou my niet verwonderen, zoo Steenmetz, by naam en reputatie althans, U uw Sireven van Wilton reeds eenigermate bekend was. In elk geval hoop ik te zorgen dat een exemplaar van zyn proefschrift U spoedig en handig kome. Ellocht hem in de gewenschte richting eenig uitrecht worden geopend, dan zou hy zoo spoedig moge lyf, naar wy hopen, met eenigen steun uit ons nieuwe universiteitsfonds, de nog ontbrekende 2 deels zynen "Mindian" in het licht pogen te geven en tegelyk zyn best doen om reuk een of twee balen van den Indische

Archipel voorloopig eenigermate eigen te maken. Ziedaar een eenvoudig exposé der casus positie. Onnoodig te zeggen, dat, zoo het hier tenen gewonen "casus pro amico" gold, ik daarmede by eenen man als Gy zyt niet zou aankomen. Dat ik den moed ^{heb} te met deze zaak lastig te ralls, steit voor uit myne overtuiging dat hulp, aan Steenmetz van het genoemde doel verleend, de beteekenis heeft van eenen dienst, beuizen aan de eth. nologie, een wetenschap, ik behoeft het U wel niet te zeggen, die sulke dienst niet slechts by volle waard is, maar daarenboven wegens de snelle vergankelykheid van vele hare kostbaarsse objecten van onderzoek, haast meer dan eenige andere met spoedige hulp dubbel gelyks moet. Ik mag dezen brief niet sluiten, zonder U met een enkel woord myne hartelyke deelneming te hebben, uetgesproken en het overlyden van Uwe hooggeachte ellocade. Ik weet het wel: in sulke eene, rouw is trouwelyk niet van den eerste den, beste welkom, ellen moet zeker recht hebben om het

te mogen uelen, elkaar ek meen, dat de vriendschap, die onze beide el-
 ders deze laatste jaren verbonden heeft, my eenig recht verleent, zy het
 dan al nees om klakkeloos-, dan toch om, nu eene aanleiding zik
 voordoet, u van myne oprechte deelneming te doen blyken. Gij moet
 de mogelijkheid, dat uwe elloeder en uwe afwezigheid u ontrakt
 zou, wel menigmaal onder de oogen hebbe, geseen. Toch: was beduurd
 zulke voorbereiding weenig tot tempering van den slag, als hy eens
 wikkelyk valt! Was voelt men zek dan aum by de godachte aan het
 verlies van zulk eene belangstellende, zulk eene liefhebbende
 boven allen! elloogt Gij troos vonden in eenen arbeid, welks gore,
 gende vruchte, haar roem, zoudts zyn geweest, gelyk vroegere het
 al zoo menigmaal mochts zyn.

ellet beleefde groets, blyf ik;

Hoogachtend,

Uw Diar

L B: 63, 18: ellaar 1892.

W. van der Slugh

15/3 1892

XCI

beantw.

Mit den besten Wünschen
Dr. C. Snouck Hurgronje.

Welsevoren

Java.

NED-INDIË
FRANSCHÉ PAKKETS

Mr. Stimmets
Leiden
Holland

X02

N

Vlugh

301
Leiden Oude Singel 92.
12 Sept. 1892.

Hoggeachte Heer.

Ik ben zoo vrij den brief,
dien U aan den heer Van
der Vlugt schreeft, zelf
te beantwoorden.

Mag ik in de eerste plaats
U hartelijk danken voor
Uwe moeite?

Van de verschillende
wegen die U voorstelt,
lijkt mij voorloopig de
sweede de meest geschik-
te, nl. het leeraarschap aan
het Gymnasium op de R. Louw.
U zij dus aantaden een verzoek
aan den Directeur van O. S. en W.
in te zenden?

Het roepelyk ambtenaarschap ⁹⁰²
heeft mij zeer weinig aan, ~~daar~~
bovendien is het mij voorloepig
niet zoo gemakkeelyk het examēn
te doen, daar ik alle krachten
dien bij te zetten om het
eerste deel van mijn boek
te doen verschijnen: de uitga-
ver wil namelijk voor dien
tijd ook niet het 2^e deel ver-
krijgbaar stellen, en het zou
mij zeer onaangenaam zijn, ^{indien}
het hele boek, dat mij jaren
lang kostte, zoo kans ging

loopen te veronderzen en over-
bodig gemaakt te worden door
een ander, vóór het nog in
den handel was gebracht. De
buitenlandse vakgenooten in
Wederland heb ik er haast geen
kennen het 2^e deel nog niet, ^{en}
Ik hoop, dat U hiervoor gevoelen
zelds Professor Wilken ried
mij ook altyd aan vóór alle
dingen het verschijnen van het
hele boek te verhaasten.

^{en} Hij spreekt mij ook meer dan ⁹⁰³
dat zelfde ambtenaarschap te ⁹⁰⁴
Ik hoop, dat U nu wel
mijne dissertatie ~~ziet~~, die ik
U terstond zend, zult onsaange-
hebben, en dat U ~~er~~ oordeel
gunstig is. - Zoodat U hier en
daar zult gemerkt hebben, aakt
ik de meeste ethnographische
beschrijvingen ten opzichte van
socio- en psychologie alles behelst
volmaakt, en het zou altyd en
mijner hoofdvereenen zijn zelfs
in staat te worden gesteld te
proberen of niet vollediger,
delikater, dieper onderzoekingen
in deze richting te doen waren.
Zoover ik weet, waren de ethn-
graphen eigenlijk nooit socio-
en psychologisch gevoende en
veel zisende vorschers. Of ik
wouzens de eigenaardige geschik-
heid van den ethnograph zou
hebben, weet ik niet; dat zou
alleen de ervaring kunnen leeren.
Alaar denkt het U ook niet
zeer jammer, dat de verzamelaars
van het materiaal voor de

ethnologie haest altyd anders
den ethnologische preoccupaties
hadden? 304

Mijn ideaal was op de een
of andere wijze in staat ge-
steld te worden om bij een
jaar of zoo bij een of ander
leefte zeer primitief volkje te
gaan wonen: de eerste tijd te
besteden om de taal te leeren
(wat U met mij als de voor-
waarde zeelt beschaafden) en
dan later zoo fijn en diep en
veelzijdig mogelijk boringen
te doen in het ziel: en maats-
schappelyk leven. In relatief
kortem tijd zou de ethnolo-
gisch grondig voorbereide
zoo aangevarende, met datin
goede onderrichtingen kunnen
doen. In fine, hetgeen wat
U zelf deed voor Ubbek
en het arabische leven.

Ik ben dus vrij wel zeker, dat
U welke onderrichtingen voor
ook van zoo vele vrij wel
onbekende volkes van den Indi-
jel heel wat nodiger zult

vinden, dan het eendelligen
van een anthropoloog 305

Zoude er nu niet, evenals er
taalkundige ambtenaren
bestaan, ook ethnologische
ambtenaren pur sang kunnen
aangesteld worden?

Ik hoop U ook niet, dat behalve
het unieke wetenschappelyke
niet, zulke onderrichtingen
en ook zij alleen voor later
legislatief en politiek optreden
een basis zouden kunnen leggen
waartoe vleurige berichten
nu eenmaal niet in staat
zijn?

Ik kon niet nalaten aan U
dese ideale opvatting van het
ethnologisch onderzoek mee
te deelen.

Maar van de nu praktisch
mogelyke, die U noemt, heb
mij de zoeven aangegevene
het meest aan.

U begrijp zeer goed, dat het

heel wat gemakkelijker ^{was} ⁹⁰⁶
rijn een geschikte werkklein
voor mij te vinden, zoo ik in
Indië was, maar ik zie geen
kans er zonder aanstelling te
komen.

Sedert eenige maanden
leer ik Hebaleisch, sach
zekeer de beste taal ter als
gemeene inleiding.

Aan lezenden ben ik gewoon,
daer ik al 5 jaer Repetitor in
eenige juridische vakken ben
en ook wel aan klaspen heb
les gegeven.

Weg ik U nogmaals zeer
hartelijk danken voor de
maecite, die U U misphân
nog voor mij zult willen
geven.

Hopen de weldra antwoord

en verderen raad van U te ⁹⁰⁷
zullen krijgen
heb ik de eer uyt te

naamen
Uw dienst alle

S. R. Steinmetz

Hooggeachte Heer Smouck,

Ellet groote vreemde vernam ik van Jacqueline, die zoo vriendelyk was geweest, te eens voor my te polsen, dat Gy niet ongenegen waart om, castigend, een woord te spreken in het nieuwe maandschrift "Onze Eeuw." Slechts wenschte Gy vooraf iets te vernemen van het kader, waarin de bydragen tot dat tydskrift moeten passen. Ik meen te uwer inlichting niet beten te kunnen doen, dan de motieven te vertellen, die tot de oprechting van het orgaan hebben geleid. De aanleiding is geweest de steeds duidelyker geworden ontacding van "De Gids"; zyne abdicatie, als wegwijzer voor eene gezonde ontwikkeling der letterkunde; zyn meêschreeuwen met het hardste geluid, meêloopen met den grootsten hoop; zyn scheemen met den "boulevardier" Sarcey, als den rechtmatigen eijgenaam van Sainte Beuve, zyne toegankelijkheid voor bowiel-literatuur (gentle Couperus & consorten), zyn afkeer van dagelyken ernst en zyn speelsch dilettantisme in de beschouwing zelfs van de meest tragische tyden; zyne verlossening der politieke idealen van Ruijs en zyn meêglyden met "het jonge Holland" in de richting van een democratisch parlementarisme; kortom: zyn meêkaan-bestaan, dat zyn naam "Gids" tot eene bespotting maakte.

Deze eigenschappen hebben eenige conservatieve geesten genoopt tot het doen heele ven van den ouden "Gids" onder een' nieuwen naam. Het zyn: coll. van de delyck, Chatepe de la Saisjaye & Blok, het oud-kamerlid Koelstra, N° 2 Hapels te Rotterdam,

Jhr. Mr. Smijjaert in Den Haag, en de ondergeteekende. Wy hopen in hoofdszaak de taak wien op te nemen, die de vroegere Gids proogde te vervullen, die de lateer heeft verzaakt. Wy willen leiding geven, goeddeels tegen den tydgeest in. Op het stuk van letterkunde hopen wy te buiten de kans in alle vormen zoo welig tierende decadentie. Wy erkennen niet "l'art pour l'art"; wy achten "goed" en "nobel" een onmisbaar bestanddeel van "mooi". Wy laten geen alchool-lectuur in onse afleveringen toe. Tegenover Byvanck's nuffig gesol met de diepste vragen van den dag wenschen wy bewattelyke studien over die onderwerpen van de hand van ernstige deskundigen; de keus der onderwerpen laten wy meest niet ons aan het goedvinden van hem, die toevallig de plaats baarste artikelen insenden; wy kiezen zooveel mogelijk de stof en zoeken de beste mannen voor hare bearbeiding uit. In de politiek eindelyk zoeken wy op met alle macht tegen den stroom van het radicalisme, werken wy van ons vrijzinniger standpunt een man als De Savornin Lohman te gemoet, die al sinds lang de vorming van eene groote middelpartij uit den rechten vleugel der twee hoofdgroepen van toebus heeft geteekend als zyn ideaal. Het denkbeeld van zulk eene fusie weerspiegelt zich ook in de samenstelling der redactie: twee "ethisch-orthodoxe" theologen, drie oud-nieuw-liberalen, en twee modernen, niet van Scholten's school, maar reeleer van nieuw-Kantiaansche observantie met rygeprononceerd conservatieve klein in hunne staatkundige denkbeelden.

Dat zyn onse idealen. eltochten wy voorloopig slagen in hunne verwezenlyking? Ten deele, en ten deele niet. Program-stukken van letterkundige critiek zyn in bewerking,

maar nog niet verschenen. Ons zwakste punt zyn, voorhandels, de bydragen van belletrist. toechen aard, daar is ons de wind sterk tegen. ellet ons pogen om knap en populair werk te leveren over vragen van den dag, zyn wy soms minder, soms zeer gelukkig geweest. Een stuk van coll: Van Hasfelt over de reis van Nieuwenhuis door Borneo was eene "failure". zeer goed, daarentegen, eene studie van coll: De Groot over China en de zending en van den Heer Kielstra over de afschaffing der heerectionsten op Java. Het duurdelyk nammen wy tot heden in politieco-positie. Daar weet men nu, wat men aan ons heeft.

Liedaar "Onse Leus". Nu behoort Gy, natuurlyk, niet tot de mannen, wien men een onderwerp aan de hand doet. Nu Gy ons kader kent, beslist Ge zelf, wat daar van Uwe hand het best in past. Ken ik U eensgezins, dan zullen, deunkt my, in ons streven, sommige zyden, onse reëratie b. v. tegen democratisch parlementarisme, U aantrekken; andue wellicht, ik denk aan het orthodoxe en zelfs aan het moderne element in onze redactie, minder. Zoo kon het zyn, dat, om eens iets te noemen, Uwe waardeering van de Christelyke zending in Indië min gunstig uitviel dan het oordeel van De Groot over de misjiën in China, en, om die reden, dat Ausfaye en Haspels haas ongaarne in ons tijdschrift zagen verhandeld. Van den anderen kant zou zeker zulk een pikant en leugzaam stuk, als Uwe artikel over Islam en Telefoon, en ook eene studie van ethnografischen aard, of een pleddooc voor ons tegenwoordig beleid in Afrik, of eene beschouwing over parlamentarisme in koloniale politiek zeer in den smaak vallen. Ik noem slechts voorbeelden, ik geef geen wenken, ik suggereer zelfs niet. Aan U de keus. "Onse Leus" zal gelukkig zyn,

U gastvrijheid te mogen verleenem.

Wij hadden in het begin van September eenige recht aangename dagen op de Veluwe met Jacqueline en myne moeder. Buitenleven is aan Jacqueline zeer besteed, en het wêer was ons gunstig. Ongelukkig, leed zy toen nogal aan koepijn, wat nog eenigen tyd heeft aangehouden, totdat zy nu te Oberwesel er van genezen schynt. Haar laatste schryven van daar was zeer opgewekt.

Myne rivier en ik zijn zeer gelukkig, dat moeder aan haar zelf een teouwe rindien heeft. Allen zouden wy heel veel van haar zij is zoo hartelyk, flink en goedsvik hoop, dat myne moeder naan geest en lichaam zoo flink blijft als tot heden; opdat zy wienoerds worelhanden wat kunnen. Blyven op den duur.

Gelooft my, na niendelyke groeten

met warme Hoogachting,

Mijn

W. van der Veecht

dlb. 18/X. 1901.